

Structor Lillehammer AS
v/Harald Snippen
haraldsnippen@structor.no

Kopi:
Gausdal kommune, postmottak@gausdal.kommune.no

JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET
HØYVANGVEGEN 40, BLÆSTAD
2322 RIDABU
TLF: 62 55 53 10
EPOST: INNLANDET@JORDVERN.NO
NETT: WWW.JORDVERN.NO/INNLANDET

Høringsuttalelse til varsel om oppstart av detaljregulering for Q-meieriet på Segalstad Bru i Gausdal kommune.

Jordvernalliansen i Innlandet er dannet av en rekke organisasjoner innen landbruk, miljø og fagbevegelse, og arbeider for bevaring av dyrket mark og matjord, og mot en stadig forverring av norsk sjølforsyningsgrad og matsikkerhet. Alliansen består blant annet av LO Innlandet, Naturvernforbundet, Bondelaget, Natur og Ungdom, Bonde- og Småbrukarlaget, Kokkenes Mesterlaug, Bygdeungdomslaget og Bygdekvinnelaget.

Jordvernalliansen viser til oppstartmelding fra Structor Lillehammer AS på vegne av Gaus AS, som varsler oppstart av detaljregulering for utbygging av Q-meieriets fabrikkanlegg på Segalstad Bru i Gausdal.

Planområdet er ifølge planinformasjonen på totalt ca. 36 dekar, hvorav ca. 5 dekar er dyrket mark. Vi finner det underlig og ironisk at en bedrift som baserer sin virksomhet på foredling av et produkt fra landbruket, ønsker å bygge ned matjord for å utvide sin produksjon. Tiltaket omfatter også omlegging av elveløpet i elva Gausa forbi fabrikkområdet. Endring av elveløp er i seg selv kontroversielt, og når det nye elveløpet skal legges over dyrket mark, blir dette ekstra problematisk. Erfaringsmessig vil en slik omlegging svært ofte berøre et større areal dyrket mark enn det som her beskrives (5 dekar). Det vil helt sikkert bli stilt krav om variert utforming av elveløpet og reetablering av kantsoner med vegetasjon, noe som vil kreve sitt areal.

Vi er kjent med at områdereguleringen for Segalstad Bru som ble vedtatt i 2018, legger til rette for en slik omlegging av elveløpet. Jordvernalliansen vil likevel minne om at det har skjedd svært mye i forhold til jordvern i løpet av de snart 4 åra siden dette vedtaket ble godkjent.

Stortinget strammet i juni 2021 inn det nasjonale jordvernmålet. Maksimalt 3000 dekar dyrket mark skal nå omdisponeres årlig, mens målet tidligere lå på maksimalt 4000 dekar. Omdisponeringen skal dermed ned med en firedel. Kommunene har en sentral rolle i oppfølgingen av strategien. Denne kraftige

innstrammingen må få konsekvenser for all kommunal og regional arealplanlegging, samt for private planforslag.

Dette fordrer en klar endring av praksis, noe regjeringen også har gitt kommunene tydelige meldinger om:

- Regjeringen ga i brev til alle landets kommuner 8. januar 2021 klar beskjed om å vektlegge jordvern i arbeidet med å nå FNs bærekraftsmål.
- I felles brev fra Landbruks- og Matdepartementet og Kommunal- og Distriktsdepartementet 23. mars i år oppfordret regjeringen alle landets kommuner til å vedta egne jordvernstrategier, og til å vedta egne nullvisjoner for omdisponering av dyrket mark. I brevet fra regjeringen oppfordres kommunene også til å gå gjennom sine allerede vedtatte planer for å finne tidligere omdisponerte arealer som står urørt og som det er mulig å **tilbakeføre** til LNF-område.

Jordvernalliansen vil derfor be forslagsstiller i samarbeid med Gausdal kommune om å finne andre løsninger for utvidelse av Q-meieriets anlegg som ikke går på bekostning av jordvernet, slik at den delen av planområdet som er på dyrket mark kan tilbakeføres til landbruk.

Videre ser vi at den foreløpige tiltaksbeskrivelsen viser til at områdereguleringen legger til rette for en tursti på sørsiden av det omlagte elveløpet. Slik vi leser plankartet, vil denne turstien da gå på den siden av det nye elveløpet som vender mot dyrka mark. Hvis en velger å gå videre med planen som vedtatt i områdereguleringen, må denne turstien som et minstekrav tas ut av planen. **Det kan rett og slett ikke anlegges tursti på dyrket mark!**

Vi finner ingen ting i hverken planbeskrivelse eller i rekkefølgebestemmelser om hvordan matjord skal håndteres ved en evt. nedbygging av dyrket mark og flytting av elveløpet. Skal en gå videre med dette planarbeidet, må det beskrives i detalj hvordan matjordhåndtering er tenkt utført. Matjord må i et slikt prosjekt primært gjenbrukes til matproduksjon, enten ved å flytte matjorda til et nydyrkingsfelt eller som jordforbedringstiltak på skrinne matjordarealer i nærområdet. Kommunen må derfor stille krav om en matjordplan. Mulig at dette er omtalt i oppstartmøtet med kommunen, men referat fra dette møtet ligger ikke ved planinformasjonen. Etter vårt syn burde dette referatet ligget som en del av den utsendte planinformasjonen. Det er ikke tilfredsstillende at en må be forslagsstiller om slik info særskilt.

DISSE ORGANISASJONENE DELTAR I JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET REGIONALT ELLER PÅ FYLKESNIVÅ:

JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET
HØYVANGVEGEN 40, BLÆSTAD
2322 RIDABU
TLF: 62 55 53 10
EPOST: INNLANDET@JORDVERN.NO
NETT: WWW.JORDVERN.NO/INNLANDET

Gausdal kommune har i perioden fra 2005 til 2021 omdisponert nær 310 dekar dyrket mark til andre formål enn landbruk. Dette er svært mye, og kommunen utmerker seg negativt i sammenligning med resten av kommunene i Innlandet ved at kun 10 kommuner har omdisponert mer dyrket mark i perioden.

Jordvernalliansen i Innlandet mener det nå er på tide at Gausdal kommune følger opp i praksis det som er nedfelt i kommuneplanens arealdel. Der har kommunen satt et tydelig mål om å ivareta landbrukets produksjonsarealer lokalt og bidra til å nå de nasjonale jordvernmålene, og at kommunen vil prioritere å ha en restriktiv politikk for omdisponering av dyrket og dyrkbar jord.

Avslutningsvis vil vi ønske forslagsstiller lykke til med å utarbeide en reguleringsplan som ikke beslaglegger dyrket mark i Gausdal, til det beste for jordvernet og ivaretagelse av viktige industriarbeidsplasser for matproduksjonen i Innlandet.

Med vennlig hilsen arbeidsutvalget i Jordvernalliansen i Innlandet,

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Lars Opsal jr	Odd Erik Kokkin	Stephan Viehmann	Lars Arne Mjørland
Innlandet Bondelag	LO i Innlandet	Naturvernforbundet i Innlandet	Innlandet Bondelag

DISSE ORGANISASJONENE DELTAR I JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET REGIONALT ELLER PÅ FYLKESNIVÅ:

NATURVERNFORBUNDET – INNLANDET BONDELAG – INNLANDET NATUR OG UNGDOM – LO INNLANDET – KOKKENES MESTERLAUG HEDOPP
NORSK NÆRINGS- OG NYTELSESMIDDELARBEIDERFORBUND – BONDE- OG SMÅBRUKARLAGET – BYGDEKVINNELAGET
INTERNASJONAL KVINNELIGA FOR FRED OG FRIHET AVDELING HEDMARK/OPPLAND – BYGDEUNGDOMSLAGET
NORGES MILJØVERNFORBUND REGION ØSTLANDET